

Ettepaneku esitaja	Ettepanek-tähepanek	Vastus
Kanepi Vallavalitsus/ Urmas Kolina	Kanepi vallavalitsus tutvus RMK poolt koostatud Saverna külaserva riigimetsade majandamise kava projektiga aastateks 2022-2031 ja on arvamisel, koostatud on kohapealseid tingimusi ja metsade seisundit arvestades mõistlik metsade majandamise kava. Metsi on plaanis majandada sellisel viisil, et oleks tagatud metsade uuenemine ja mitmekülgne kasutus ka tulevikus. Selleks, et liikuda puistute vanuselise jaotuse võrdsustumise suunas ja tagada Saverna külaserva metsade püsimine, tuleb siinseid metsi järk-järgult uuendada. RMK plaanib uuendada metsi põhimõttel, et Saverna külaserva KAH-alal saaks kasvama raiutud metsaga vähemalt samaväärne mets ja kohtades, kus see on võimalik, kasutatakse selleks turberaiet.	RMK rakendab vallavalitsuse kooskõlastuses viidatud põhimõtteid Saverna külaserva riigimetsa majandamisel.
Kanepi Vallavalitsus/ Urmas Kolina	Metsa majandamisel lubatakse järgida järgmiseid põhimõtteid: Uus mets pannakse lankidel kasvama hiljemalt kahe aasta jooksul pärast raiet. Kõige enne raiutakse metsad, mis on vanemad või mille tervislik seisund on halb. Raiet planeeritakse selliselt, et raiutaks võimalikult harva. Raielangid püütakse sobitada maastikku. Raiete puhul püütakse mitte tükeldada väljakujunenud metsamassiive ning välditakse suurte avatud vaadete tekkimist. Lageraie lankidega ei ületata väljakujunenud metsaradasid ja teid. Lageraie puhul jälgitakse selle kõrvale jääva ala olukorda. Uuel langil ei alustata lageraiega enne, kui kõrvaloleval langil kasvab ca 1 meetri kõrgune noor mets. Teede ja radade ääres jäetakse lageraie langile tavapärasest rohkem säilikpuid (20–70 tk/ha) või säilikpuude suuremaid gruppe. Noortes ja keskealistes metsades tehakse hooldusraiet vastavalt metsade vajadustele. Eriolukordade – tormi- ja muude oluliste metsakahjustuste – tõttu tekkivatest töödest teavitab RMK kogukonda eraldi ning need võivad tuua kavandatud töödesse muudatusi.	RMK rakendab vallavalitsuse kooskõlastuses viidatud põhimõtteid Saverna külaserva riigimetsa majandamisel.

Indrek Hoop	Palun, võimalusel maksimaalselt arvestada eraldis 7 (kvartal SV080) varasemalt tehtud ettepanekutega. Rõhutan igaks juhuks üle, et minu soov on säilitada 7.-s eraldis vähemalt osaliselt raietest, kuna säilitamist vääriv ala (umbes pool eraldise pindalast ehk ~0,9 ha ehk Saverna-Krootuse tee ääres ja eraldise idaosas) on männimetsa suure osakaaluga ja jäänud kuuse-kooreüraski kahjustustest siiani puutumata. Lisaks on 7. eraldis seotud suuresti miljooväärtusega, mida sooviksin võimalikult suurel määral säilitada puutumata kujul (on Saverna keskasula ja Soodla mitteametliku küla inimeste jaoks kõrge rekreatiivsusega elukeskkonna osa). Mõistan samas ka asjaolu, et osaliselt on raied möödapääsmatud kuuse-kooreüraski ohjamise eesmärgil (kui just pole piiranguid nahkhiirte tõttu), aga kogu eraldist 7 pole otstarbekas uuendada kuuse-kooreüraski ohjamise eesmärgil. Looduskeskkonnas toimib vanem liigirikas metsaosa ka eduka kaitseüsteemina kuuse-kooreüraski vastu kuna seal saavad eluned liigid, kes toituvad kuuse-kooreüraski vastsetest ja täiskasvanud liigiesindajatest. Loodan eraldise 7 osas RMK-poolsele mõistvale suhtumisele ja kohalike elanike soovidega arvestamisse. Rõhutan ka üle, et piirkonnas elutseb nahkhiiri ja raiete erinevaid mõjusid hetkel veel pole võimalik uurida kuna nahkhiirte elutegevus aktiveerub suve poole ja seniks loodan, et raied eraldise 7 osas ette ei võeta. Muret teeb asjaolu, et RMK on teinud ära alusmetsaraie eraldise 7 piires, kuigi arutelud kohalike inimestega alles kestavad. Kas see oli kogemata juhtunud (alusmetsa) raie ja kohalikel on veel ikkagi õigus kaasa kõneleda ka sellisel viisil, et meie sõnal on kaalu?	SV080-7-1,9 ha säilitatakse raie käigus kahekordne kogus männi säilikipuid, võrreldes tavapärasega st säilitatakse 20 mändi/ha-le, eraldisel kokku 35-40 säilikipuud. Kuused on puistus ca 90 % ürasekirüüste tagajärjel kuivanud.
Indrek Hoop	Teen ühe täpsustuse 7.-nda eraldise osas - 18.03.2022 RMK'st laekunud e-kirjas (faili "Saverna_ettepanekud_18.03.2022.pdf" tabelis") on mainitud küll nahkhiirte toitumiskoridorist lõunasse jäävaid männikuid (ja tänan siinkoha RMK'd, et ta lähema 10 aasta jooksul seal raieid ei planeeri), kuid selle toitumiskoridori äärde jääb ka 7.-s eraldis oma kuuse-männi segametsaga (, mida samuti tuleks võimalikult palju säilitada - sõltuvalt suvisest nahkhiireuuringust, kas 100% või ~50%, kui just ürasekikolle pole oluline sealsetele nahkhiirtele).	SV080-7-1,9 ha säilitatakse raie käigus kahekordne kogus männi säilikipuid, võrreldes tavapärasega st säilitatakse 20 mändi/ha-le, eraldisel kokku 35-40 säilikipuud. Kuused on puistus ca 90 % ürasekirüüste tagajärjel kuivanud.

Indrek Hoop	Kordan ka üle palve laiendada KAH-ala režiimi suuremale alale (nagu varemalt olen välja toonud) - kuna kohalikud inimesed tarvitavad antud RMK metsamassiivi aktiivselt rekreatiivsetel eesmärkidel hoopis suuremal alal. Vajadusel võime alustada ülejäänud (kohalike inimeste poolt aktiivselt kasutatud) ala suhtes ka protsessi uue KAH-ala moodustamiseks, mis piirneks praegu moodustamisel oleva KAH-alaga (,et praegu fookuses oleva ala, ehk ~20 ha, suhtes ei peaks kogu KAH-ala protsessi otsast peale alustama). Olen väga avatud aruteluks RMK'ga ses teemas ja paindlike lahenduste otsimiseks. Võin osaleda ka RMK, Kanepi Valla ja kohalike inimeste/ enda vahelises dialoogis - otsimaks parimaid lahendusi.	KAH-alade määramisel-piiritlemisel on fookuses <i>asumilähedased metsad</i>. Seda on <i>Saverna külaserva KAH ala piiritlemisel arvestatud</i>. KAH ala piir ja ulatus on olnud arutelul Kanepi valla üldplaneeringu protsessis ja vallavalitsuse poolt heaks kiidetud. Sellise piiriga KAH-ala on aktsepteerinud ka RMK piirinaabrid/kinnistute omanikud Kuke tee ääres (SV080-10, 20).
Indrek Hoop	Palun, mitte teha sel aastal harvendusraiet 21.-l eraldisel (kvartal SV080), kuna hetkel on Lõuna-Eestis suur üraskilaine periood ja taolises monokultuurses kuusikus põhjustaks harvendusraie (taolistes tingimustes) suure tõenäosusega kohaliku üraskikolde ning kõigi keskeas olevate kuuskede peatse suremise sellel eraldisel. Tuleks oodata, kuni Lõuna-Eesti suur üraskilaine periood läbi saab ja siis teha harvendusraie või veel parem - jätta see eraldis looduslähedaseks metsaks kujunema (, kuna muuhulgas on tegu tänapäeva hea seenemetsaga ja meil on olemas negatiivne praktiline kogemus minevikust - ~2000. või ~2001. aasta harvendusraie sellel eraldisel rikkus selle paiga söögiseente-rikkuse aastateks).	Kaalume harvendusraie edasilükkamise vajadust 2022. aasta sügisel.
Indrek Hoop	Olen väga huvitatud põhjalikust-sisulisest-viisakast dialoogist RMK'ga antud metsamassiivi (vähemalt ~74 ha riigimaad) kontekstis, leidmaks kõiki osapooli võimalikult palju rahuldav lahendus.	KAH-alade määramisel-piiritlemisel on fookuses <i>asumilähedased metsad</i>. Seda on <i>Saverna külaserva KAH-ala piiritlemisel arvestatud</i>. KAH-ala piir-ulatus on olnud arutelul Kanepi valla üldplaneeringu protsessis ja vallavalitsuse poolt heaks kiidetud. Sellise piiriga KAH-ala on aktsepteerinud ka RMK piirinaabrid/kinnistute omanikud Kuke tee ääres (SV080-10,20).

Indrek Hoop	1.1. Palun, RMK'l lükata lõpliku otsuse tegemine kvartali SV080, eraldise 7 tuleviku (, kuhu RMK hetkel plaanib 11.2022 kogu eraldise ulatuses lageraie) osas 2022. aasta suve lõppu või sügise algusesse, kuna: 1.1.1 Lähimineviku suveõhtute minupoolsed vaatlused näitavad, et nimetatud eraldise kõrval (Saverna-Krootuse tee kohal, Vana-Põlva teeotsast itta kuni kõrge metsa lõpuni - vt. ka e-kirjale manustatud pildifaili "Nahkhiirte_oluline_toitumiskoridor_Saverna_Krootuse_tee_kohal_Indrek_Hoop_11_03_2022.jpg") asub oluline toitumiskoridor kohalike nahkhiirte jaoks. (Ja "Eestimaa Looduse Fond"i nahkhiire-eksperdi Lauri Lutsari sõnutsi võivad selle eraldise puude putukad olla oluliseks toiduallikaks nimetatud nahkhiirtele. Ning, kuna antud nahkhiirte liiki või liike pole ses koridoris määratud, pole teada, kas nad on seotud spetsiifiliste selle eraldise putukaliikidega. Samuti mõjutaks plaanitav lageraie antud toitumiskoridori tuuleolusid - tuulisuse kasvades, puhutakse vähemalt osad putukad mujale ja ühtlasi on suurema tuule korral vaja nahkhiirte kulutatada toiduotsinguiks rohkem energiat. Seega, kuni pole tehtud suvised nahkhiireuuringud, poleks mõistlik-hooliv selle eraldise kohta eelnevalt plaane kinnitada.) 1.1.2. Lisan siia väljavõtte 11.03.2022 nahkhiire-eksperdi Lauri Lutsari e-kirjast mulle: Niisiis: kvartal SV080, eraldis 7 (Kanepi vald). Metsakorralduse järgi jänese kapsa-kuusik keskmise vanusega 110 a. Seejuures mets on liigiliselt mitmekesine: 35% esimesest rindest moodustab mänd ja 2% kask. Seega on tegemist metsaga, kus võib asuda puude õõnsustes ja lõhedes nahkhiirekolooniate varjupaiku ning mis on ka nahkhiirte toitumispäigaks. Sellesarnaste metsade hulk on viimasel ajal Eestis murettekitavalt vähenenud. Keskkonnaregistris puuduvad andmed selle metsa ja ka laiemalt ümbritseva ala nahkhiirefauna kohta. Minule teadaolevalt tuleneb see nahkhiireuuringute puudumisest. Ilmne on aga, et ala on nahkhiirtele oluline, kuna kohalike loodusvaatlejate andmete järgi saab väita, et piirkonnas tegutseb suvel vähemalt üks nahkhiirte koloonia ca 10 aastat või kauem. Seega tuleks raiete mõjude hindamiseks sellel alal teha suvepoolaastal nahkhiirte inventuur enne tegelike raiete alustamist. See annaks võimaluse selle piirkonna metsade nahkhiiresõbralikuks majandamiseks EUROBATS-i resolutsiooni 7.7 põhimõtete järgi. 1.1.3. Ühe Eesti vääriselupaikade spetsialisti hinnangul oleks vaja vähemalt 7.-ndal eraldisel läbi viia VEP-inventuur, ideaalis kogu potentsiaalsel Saverna külaserva KAH-alal (neil metsaeraldistel, mis vähegi selleks kõne alla tulevad). 1.1.4. Lauri Lutsari ja minu hinnangul on taoline mets nagu mainitud 7.-ndal eraldisel, muutunud hulkade kilomeetrite raadiuses haruldaseks (viimane sarnane mets kadus mõned aastad tagasi, ~920 meetrit 7.-ndast eraldusest põhja pool - Täpsi/ Pöökoru/ Põkaru taluaseme tee äärest). 1.1.5. Võib-olla 2022. aasta kevadsuvised uuringud on soosivad mõne kompromissvariandi suhtes - näiteks säilitades metsa Saverna-Krootuse tee ääres ja eralduse idaosas ~0,9 ha ulatuses (neis paigus pole hetkel eriti kahjustatud või surnud puid ning männipuude osakaal ka suurem).	SV080-7-1,9 ha säilitatakse raie käigus kahekordne kogus männi säilikipuid, võrreldes tavapärasega st säilitatakse 20 mändi/ha-le, eraldisel kokku 35-40 säilikpuud. Kuused on puistus ca 90 % ürasekirüüste tagajärjel kuivanud.
Indrek Hoop	1.2. Hajutada ajaliselt ja ruumiliselt võimalikult palju erinevaid raieid - sealhulgas lageraieid. Näiteks 03.2022 on plaanis lageraie SV080 kvartali 9.-ndal eraldisel. Kuna sama kvartali 20.-nda eraldise sanitaarne seisund on kehvem kui 10.-nda oma ja 10. eraldis asub 9.-nda eraldise kõrval, siis võiks varem teha 20.-nda eraldise lageraie - näiteks 2026/2027 külmal poolaastal (võib-olla sama põhimõtet rakendades nagu 9.-nda eraldise lageraie puhul ehk tarvitada külmunud pinnasega virnastatud puitu kevadel püüdispuudena teatud metsakahjuritele, lisada ehk repellenti - kui just suhteliselt mürgise ainega tegu pole ja vedada enne 01.06.2027 virnastatud puit ära) ning näiteks 2030/2031 külmal poolaastal alustada sama mudelit 10.-nda eraldise puhul (ja tagada jällegi enne 01.06.2031 eelnevalt virnastatud puidu äravedu).	Raied SV080-10,20 on kavandatud 2026. aastaks ja arvestavad 2022. aasta aprillis seisundist tulenevalt raiutud SV080-9 uuenemisega (maikuu istutatakse kask). Selline lahendus leidis heakskiidu ka RMK piirinaabritelt.

Indrek Hoop	Teha Saverna külaserva KAH-ala suurem kui esialgne RMK poolt välja pakutud variant (~21,6 ha), mis muuhulgas hõlmaks vist lähitulevikus tehtavat Saverna spordiradade KAH-ala [mõistlik oleks need 2 KAH-ala ühendada ja lisada juurde väärtuslikke riigimaa maastikke - pakun välja omapoolse ideaalvariandi (vt. e-kirjale manustatud pildifaili "Ideaalne_umbkaudne_Saverna_kylaserva_KAH_ala_suurus_Indrek_Hoopi_seisukohalt_11_03_2022.jpg") ja omapoolse miinimumvariandi (vt. e-kirjale manustatud pildifaili "Minimaalne_Saverna_kylaserva_KAH_ala_suurus_Indrek_Hoopi_seisukohalt_11_03_2022.jpg"))]	KAH-alade määramisel-piiritlemisel on fookuses <i>asumilähedased metsad</i>. Seda on <i>Saverna külaserva KAH-ala piiritlemisel arvestatud</i>. KAH-ala piir-ulatus on olnud arutelul Kanepi valla üldplaneeringu protsessis ja vallavalitsuse poolt heaks kiidetud. Sellise piiriga KAH-ala on aktsepteerinud ka RMK piirinaabrid/kinnistute omanikud Kuke tee ääres (SV080-10,20).
Indrek Hoop	Palun pöörata erilist tähelepanu inimeste poolt aktiivsemalt kasutatavate kergliiklemise/ rekreatsiooniretkede koridoride elik arterite/ "arterite" lähedaste metsade ja muude maastikuosade (kahjustamata pinnas, erosioonist puutumata reljeefivormid, ilusate vaadete säilitamine jne) rekreatiivsusele, kus inimesed saaksid ennast kiiresti taastada (- mida kvaliteetsem maastik, seda kiiremini inimene seal taastub). Kusjuures on oluline, et võimalikult paljudele maitsetele oleks võimalikult erinevaid võimalusi. Väiksema kasutusega rekreatsioonikoridoride/ rekreatsiooniarterite läheduses (vt. e-kirjale lisatud pildifaili "Tahtsamad_rekreatsioonikoridorid_Saverna_kandi_inimeste_jaoks_olulisuse_jarjekorras_Indrek_Hoop_22_03_2022.jpg", mille koostas inimeste ~33 aasta reaalse sagedase kogemuse hinnangul) - näiteks 4.-nda ja 6.-nda läheduses võiks soosida rohkem metsikut/ "metsikut" loodust ja vältida igasuguseid raieid või vähemalt intensiivsemaid raieid (kuhu tõmbab intensiivsemate ja ekstensiivsemate raiete vahele piiri RMK ja kuhu mina - see on pikema diskussiooni teema ja mina olen selleks kultuurseks-ärakuulavaks aruteluks valmis). Kuid säilitamiseks potentsiaalse KAH-ala (minu nägemuses minimaalselt ~74 ha/ ~120 ha suurusel riigimetsa alal varem viidatud pildifailis) rekreatiivsust (ja ideaalis viimast veel kasvatades), vältida vähemalt uusi lageraielankke (välja arvatud 3 - SV080 kvartali eraldistel 9, 10 ja 20, millede lageraielaks muuhulgas vist kohalikud inimesed on andnud roheline tule). Rääkides pikemast plaanist, siis millalgi peale 2031. aastat võib kaaluda ka lageraielankide lubamist monokultuursemasse metsa (SV081 kvartali eraldistele 5, 7-12,14, 17-25, 32). Hea, kui Vana-Põlva tee lähedus oleks edaspidi lageraielankide-vaba, kuna Vana-Põlva tee on väga hõreda mootorsõiduki-liiklusega (järeltule turvalisem-puhtam-vaiksem-lõõgastavam rekreatsioonisijatele) ja see on Saverna küla ja Soodla mitteametliku küla inimeste jaoks olnud aastakümneid tähtsaim rekreatsioonikoridor ning olevikuski selleks aktiivses kasutuses.	Käsitlus-kommentaari-ettepanekud ei ole seotud Saverna külaserva KAH-ala metsa majandamise kava koostamisega.

Indrek Hoop	Säilitada ilusad vaated Leevi jõe lähedal ja mitte planeerida neile aladele lageraieid (kvartalis SV079, eraldistes 4 ja 5).	Käsitlus-kommentaariid-ettepanekud ei ole seotud Saverna külaserva KAH-ala metsa majandamise kava koostamisega.
Indrek Hoop	Mitte teha lageraieid vahelduva reljeefiga aladel (sealhulgas kvartali SV079, 6.-nda, 18.-nda ja 3.-nda eraldiste oruveergudel/ "oruveergudel").	Käsitlus-kommentaariid-ettepanekud ei ole seotud Saverna külaserva KAH-ala metsa majandamise kava koostamisega.
Indrek Hoop	Mitte teha lageraieid Saverna terviseraja läheduses (põhja pool Saverna-Põlva maanteed).	Käsitlus-kommentaariid-ettepanekud ei ole seotud Saverna külaserva KAH-ala metsa majandamise kava koostamisega.
Indrek Hoop	Kui on segadust Leevi jõe kärestiku kandi väikse kinnistuga (pole selget omanikku vms), siis võimalusel liita see (kinnistu tunnusega: 28401:001:0521) riigimaade koosseisu ja mitte teha sel alal edaspidi raieid.	Käsitlus-kommentaariid-ettepanekud ei ole seotud Saverna külaserva KAH-ala metsa majandamise kava koostamisega.
Indrek Hoop	Samuti palun pöörata erilist tähelepanu Leevi jõe äärsel VEP-ala lähialade (~200 meetri laiusel vööndis) heaolule. Kui vähegi võimalik, siis mitte teha edaspidi lageraieid nimetatud vööndi laiuselt või vähemalt mitte antud VEP-ala kõrval. (Reaalse näitena saab tuua selle VEP-ala edelaserva, mille kõrvalt 2020. aasta lõpus ja 2021. aasta maikuu suuri kuuski VEP-ala edelaserva kandis.) Seetõttu tuleks ka kvartali SV020, eraldisele 2 (, kus viimati tehti lageraie 2017. aastal) planeerida lageraie-vaba tulevik. Vääriselupaiga ja ristimetsa võimalikult hea käekäik sõltuvad muuhulgas naaberaladest. (Antud vääriselupaik ja ristimets võiksid olla kui pärl/ kalliskivi Saverna külaserva KAH-ala ja seda sobib eelkõige ümbritsema piisavalt vääriskas/ ilus/ kahjustamata kuldne ümbris/ vöönd/ mets.)	Käsitlus-kommentaariid-ettepanekud ei ole seotud Saverna külaserva KAH-ala metsa majandamise kava koostamisega.

Indrek Hoop	5. Üldise visiooni kohaselt võiks planeeritaval Saverna külaserva KAH-alal (minu nägemuses, nagu olen märkinud, vähemalt ~74/ 120 hektarilisel alal) esikohal olla rekreatsiooni funktsioon koos kõigi oma harudega (ülalpool mainitud punktid 2.1.1-2.1.10) ja maastiku kaitse funktsioon (kohati liigikatseline funktsioon, aga ka beeta-mitmekesisuse funktsioon - näiteks Leevi jõe lähistel ja oruveergudel/ "oruveergudel" ning üldine gamma-mitmekesisuse funktsioon). Puidu raiest saadav tulu võiks olla selle KAH-ala puhul teisejärguline. Võiks rakendada järgmisi põhimõtteid: 5.1. Majandamine pigem minimaalne ja konsensuse otsimine kohalikega ning huvilistega ning vältida aegjärkset raiet kuusemetsades. Kuid nagu eeltoodust näeme, saab otsida ka kompromisse (näiteks 3 kokkulepitud lageraielanki keskasula lähedal - SV080 kvartalis, 9.-ndal, 10.-ndal ja 20.-ndal eraldisel või uued lageraielangid SV081 kvartalis, eraldistel 5, 7-12,14, 17-25, 32). 5.2. Kuna üldine rusikareegel/ "rusikareegel" sel KAH-alal võiks olla lageraiete vältimine, kuid alal on suur protsent metsadest kuuse-enamusega metsad (, mida on püsimetsana raske majandada), siis näen nende majandamisel/ "majandamisel" püsimetsana kaht suurt varianti: 5.2.1. Valikulised raided teha külmunud pinnasega (see on muuhulgas oluline haiguste ja kahjurite madalal hoidmise seisukohalt; kuusemetsades sedasi raiumist on rõhutanud ka muuhulgas sellised Eesti metsasõbrad ja -omanikud nagu Rainer Kuuba, Arne Ader ja Urmas Sellis) ja raiuda korraga nõnda, et metsa üldilme jääb samaks (ja metsa alustaimestik - sealhulgas alusmetsas ei toimuks suuri kiireid muutusi) ja söögiseente rikkus ei saaks oluliselt kannatada. Ehk ei tohiks korraga raiuda valikuliselt nii intensiivselt kui näiteks viimase 30 aasta valikulised raided on teinud. Meil tuleks imiteerida looduslikke protsesse. 5.2.2. Lasta metsas toimida looduslike protsessidel ja koristada kergetehnikaga ära mahakukkunud puud (, kuid bioloogilise/ ökoloogilise mitmekesisuse pärast mitte 100% mahakukkunud puudest). Eelistada ses tegevuses kohalikke inimesi, kel huvi RMK'lt sellist puitu osta - näiteks Aadi Unt'i (sedasi saame muuhulgas kokku hoida fossiilseid kütuseid ja toetada kohalikku kogukonda). 5.3. Samas vältida suurte üraskikollete teket (ka teatud viisil tehtud sanitaarraietega saab soosida üraskirüüstete süvenemist) ja vajadusel kõige mõistlikumal-hoolivamal moel antud kolded likvideerida (ideaalis õigel ajal püünispuid metsast - näiteks maikuus, välja viies). 5.4. Mitte unustada, et ~20% Eesti liikidest vajab vanu metsi. Minu meelest on tulevikus potentsiaalsel KAH-alal (~74/ ~120 hektarit) veelgi suhteliselt kergesti tekitada võimalikke VEP-alasid (kui lasta teatud eraldistel toimetada loodusel omasoodu). Ja Eestis on suur probleem vana metsa liikide heaoluga ning püsimajäämisega. 5.5. Üks hea võimalus tundub olevat tsoneerimine. Lepime eri osapoolte (RMK, kohalikud inimesed, teised huvilised) vahel kokku, kus on sel KAH-alal (~74/ ~120 hektaril) intensiivsema metsamajandamise (lubatud ka lageraielangid) eraldised, kus eraldistel on esikohal maastikukaitse (sealhulgas looduskaitse) ja kus eraldistel on esikohal rekreatsioon. 5.6. Kaaluda antud piirkonda (~74/ ~120 ha) koostöös Keskkonnaameti ja teiste osapooltega (huvitatud kohalikud inimesed, teised huvitatud organisatsioonid-ametkonnad-inimesed) leebema režiimiga kaitseala (näiteks maastikukaitseala) loomist, kus väikesel alal oleks rangemat kaitsetsooni (sihtkaitsevööndit/ sihtkaitsevööndeid) ja enamus kaitseala pindalast oleks piiranguvöönd (leebete kaitsemeetmetega, kus esikohal oleks rekratiivse keskkonna loomine-suunamine ja hoidmine).	Raided SV080-10,20 on kavandatud 2026. aastaks ja arvestavad 2022. aasta aprillis seisundist tulenevalt raiutud SV080-9 uuenemisega (maikuus istutatakse kask).
-------------	---	--

Indrek Hoop	5.7. Tihendada koostööd RMK ja Saverna haridusasutuste (lasteaed, põhikool) vahel. RMK'l on pädevaid loodustarkuste jagajaid, antud KAH-ala saaks olla suurepärase lähedalolev väli-õppeklass/ "väli-õppeklass" eri metsatüüpides looduse saladuste avastamiseks ja koolipingis kinnistamiseks. Ilmselt annab tihedam side kohaliku metsaga ka võimaluse tänastele lastele suuremaks sinasõpruseks (teadlikkus + hoolivus) metsaga olevikus ja võib-olla ka tulevikuks. 5.8. Kaaluda matkaraja/ matkaradade tegemist antud piirkonda (~74-le/ ~120 hektarile). Oleksin huvitatud detailsemalt seda teemat RMK'ga arutama (kui see kõne alla tuleb). 5.9. Sellest KAH-alast võiks läbi kulgeda Piirissaare-Riia matkatee (nii Eestis kui Lätis võiks see pikk matkatee kulgeda võimalikult palju riigimaadel). Olen sellest matkatee ettepanekust natuke detailsemalt kirjutanud RMK'le ~23.08.2021 tekstifailis "Ettepanekuid_ja_motteid_RMK_le_Liiva_Intsupalu_Voorepalu_metsatoode_plaani_kohta_23_08_2021_Indrek_Hoop.txt", 19.-nda punkti all. (Lisan igaks juhuks nimetatud tekstifaili ka praegusele e-kirjale manusena.) Oleksin huvitatud detailsemalt seda teemat RMK'ga arutama (kui see kõne alla tuleb). 5.10. Palun, kui vähegi võimalik, rakendada Saverna külaserva KAH-ala puhul muid üldisi metsamajanduspõhimõtteid nagu Postitee äärde (Postitee Liiva-Intsupalu ja Postitee Voorepalu KAH-aladele) suvel-sügisel 2021 välja pakkusin (sealhulgas failis "Ettepanekuid_ja_motteid_RMK_le_Liiva_Intsupalu_Voorepalu_metsatoode_plaani_kohta_23_08_2021_Indrek_Hoop.txt").	Käsitlus-kommentaariid-ettepanekud ei ole seotud Saverna külaserva KAH-ala metsa majandamise kava koostamisega.
Indrek Hoop	Moodustataval KAH-alal teha lageraieid vaid äärmise vajaduse korral ja maksimaalselt 0,5 ha suuruste lankidena.	Kava lageraied SV080-9-0,4 ha/SV080-10-0,6 ha/SV080-20-0,4 ha. 2022 sügisel raiutav SV080-7-1,9 ha, pole mõistlik jagada, kuna ülepinnaliselt on kuusik ürasekirüüstest kahjustatud-kuivanud.
Indrek Hoop	Mitte teha uut lageraielanki vanema kõrvale, enne kui viimasel on puud kasvanud keskmiselt 4 meetri kõrguseks.	Rakendame põhimõtet, et uuendus on vähemalt 1 m kõrgune.
Indrek Hoop	Olla eriti ettevaatlik metsamajandamisel ka väärtuslikes seenemetsades (mis on olulised kohalikele inimestele ja laiemaltki). Olen kaardistanud paremad seenemetsad antud kandis ja lisanud pildifailiga("Paremad_olulised_seenemetsad_RMK_maadel_Saverna_keskasula_lahedal_Indrek_Hoop_11_03_2022.jpg") e-kirjale.	Käsitlus-kommentaariid-ettepanekud ei ole seotud Saverna külaserva KAH-ala metsa majandamise kava koostamisega.

Indrek Hoop	Taastada söögiseente rikkused kahes heas seenemetsas (vt. asukohti lisatud pildifailist "Lahimineviku_raietega_rikutud_head_soogiseente_metsad_RMK_maadel_Saverna_kesasula_laheda_l_Indrek_Hoop_11_03_2022.jpg"), mis valikuliste raietega viimase 23 aasta jooksul rikutud (ilmselt lasta piisavalt kaua loodusel seal taastuda).	Käsitlus-kommentaari-ettepanekud ei ole seotud Saverna külaserva KAH-ala metsa majandamise kava koostamisega.
Indrek Hoop	Olla valmis antud ala kasutama riigikaitsealasel eesmärgil sõjalukorras (jämedad puud tankitõketeks, pluss küttepuid ja koriluse ning puhkevõimalused) - järelkult hea, kui pigem ekstensiivselt seda KAH-ala majandame ja jätame erakorralisteks aegadeks rohkem variante avatuks.	Käsitlus-kommentaari-ettepanekud ei ole seotud Saverna külaserva KAH-ala metsa majandamise kava koostamisega.
Indrek Hoop	Kui Vana-Põlva tee tuleb RMK teede hulka, siis mitte kaevata selle äärde kraave ja teeäärseid puid säästa maksimaalselt (ka okste lõikust teha äärmise vajaduse korral). Kuna jooksmiseks on parem kruusane (pehmem ja sedasi ei tee nii palju liiga põlvedele) teekate, jätta teelõik asfalteerimata, kuid võimalusel tuua teeaukudesse kruusa.	RMK taotleb viidatud teelõigu üleandmist ja kavandab seejärel teelõigu remondi selliselt, et looduslik vete valgumine ja mahaõidud metsradadele oleksid tagatud.
Indrek Hoop	Minu avalik huvi puudutab paljusid südamelähedasi riigimetsi kodust kümnekonna kilomeetri raadiuses (näiteks Kolumets, Kitse mets, Krüüdneri metsad, Leevi jõe keskjooksu ääres olevad metsad, Kodusõ laas, Heisri kandi metsad, Ahijärve massiiv, Ritsike palo, Kooraste metsad), kuhu jalutama käin. Seega ka ~74 ha / ~120 ha suurune väiksema raieintensiivsusega KAH-ala Saverna keskasulast idas, on kompromiss.	Käsitlus-kommentaari-ettepanekud ei ole seotud Saverna külaserva KAH-ala metsa majandamise kava koostamisega.
Indrek Hoop	Esimest korda 24.02.2022 ~74 hektaril riigimetsas (plaanitava Saverna külaserva KAH-alal) minuga ringkäigul olnud "Eesti Metsa Abiks" liige Helena Eenok (, kes on palju käinud erinevates Eesti metsades) ütles tolle päeva lõpus, et antud ala näol on tegu suure väärtusega (suhteliselt vähe lageraielanke) ja seda väärtust tuleks hoida.	Hoiame ja arvestame kõigi väärtustega.
MTÜ Päästame Eesti Metsad	MTÜ Päästame Eesti Metsad teeb ettepaneku rääkida läbi KAH ala piirid ka kohalike inimestega ja majandada kogu Saverna KAH ala metsasid valikraietega ehk püsimeetsana, et säiliks alal järjepidevalt mitmekülgseid funktsioone.	Piirid on Kanepi vallavalitsusega läbi räägitud üldplaneeringu protsessis. Samuti aktsepteeriti kohalik poolt s.h RMK vahetute piirinaabrite poolt KAH-ala piiri-ulatust 18.03.22 kava koostamise avakoosolekul.